

OBJEKTNO PROGRAMIRANJE 2

Oznaka predmeta: OP2
Predavanje broj: 06
Nastavna jedinica: JAVA
Nastavne teme:

Problem 5 filozofa. Serijalizacija. Kloniranje. GUI, AWT, java.awt, događaji, izvori, osluškivači, adapteri, anonimna klasa. Obrada događaja koji potiču od miša. MouseWheelListener.

Predavač: prof. dr Perica S. Štrbac, dipl. ing.

Literatura:

Eckel B., *Thinking in Java*, 2nd edition, Prentice-Hall, New Jersey 2000.

Cay S. Horstmann and Gary Cornell: *"Core Java, Advanced Features", Vol. 2, Prantice Hall, 2013.*

The Java Tutorial, Sun Microsystems 2001. <http://java.sun.com>

Branko Milosavljević, Vidaković M, *Java i Internet programiranje*, GInT, Novi Sad 2002.

Problem 5 filozofa

- Za okruglim stolom sedi 5 filozofa a između njihovih tanjira nalazi se pet štapića za jelo. Za uzimanje hrane potrebna su dva štapića tako da svi filozofi ne mogu istovremeno jesti.

```
/** Stapic za jelo. */
public class Stick {
    /** Status stapica. */
    private boolean free;
    /** Stapic je inicijalno slobodan. */
    public Stick() { free = true; }
    /** Stapic se koristi. */
    public synchronized void take() {
        try {
            while (!free) wait();
        } catch (Exception ex) {}
        free = false;
    }
    /** Stapic se oslobadja. */
    public synchronized void release() {
        free = true;
        notify();
    }
}
```

Problem 5 filozofa

```
public class Philosopher extends Thread {
    private int index;
    private Stick left;
    private Stick right;
    private int statistikajela;
    public Philosopher(int index, Stick left, Stick right) {
        this.index = index;
        this.left = left;
        this.right = right;
        statistikajela = 0;
    }
    public void run() {
        for (int i = 0; i < 1000; i++) {
            left.take();           right.take();
            statistikajela++;
            left.release();        right.release();
            yield();
        }
    }
    public String toString() {
        return "[" + index + "] jeo [" + statistikajela + "];"
    }
}
```

Problem 5 filozofa

```
public class FivePhilosophers {
    public static void main(String[] args) {
        Stick[] sticks = new Stick[5];
        for (int i = 0; i < 5; i++) sticks[i] = new Stick();
        Philosopher a = new Philosopher(1, sticks[4], sticks[0]);
        Philosopher b = new Philosopher(2, sticks[0], sticks[1]);
        Philosopher c = new Philosopher(3, sticks[1], sticks[2]);
        Philosopher d = new Philosopher(4, sticks[2], sticks[3]);
        Philosopher e = new Philosopher(5, sticks[3], sticks[4]);
        a.start(); b.start(); c.start(); d.start(); e.start();
        try {
            //a.join();b.join();c.join();d.join();e.join();
            Thread.sleep(2000);
        } catch (InterruptedException e1) { e1.printStackTrace(); }
        System.out.println(a);
        System.out.println(b);
        System.out.println(c);
        System.out.println(d);
        System.out.println(e);
    }
}
```

[1]	jeo	[333]
[2]	jeo	[176]
[3]	jeo	[115]
[4]	jeo	[226]
[5]	jeo	[266]

Serijalizacija

- Postupak serijalizacije je konvertovanje stanja objekta u niz bajtova koji se snima u datoteku.
 - Modifikator **transient** određuje da promenljiva kojoj je pridružen ovaj modifikator **neće** biti sačuvana u postupku serijalizacije.
- Sve promenljive objekta podrazumevano nisu transient, tako da ako se u procesu serijalizacije želi izbeći snimanje neke od ovih promenljivih mora se ispred date promenljive eksplicitno navesti modifikator transient.
- Primer serijalizacije u kojoj će se snimiti atributi objekta koji se odnose na tip vozila i kubikažu, dok se atribut koji se odnosi na marku vozila neće snimiti u datoteku (automobili). Interfejs Serializable ne deklariše niti jednu metodu (marker interface).

```
import java.io.*;
class Serijalizacija implements Serializable {
    private transient String markaVozila;
    private String tipVozila;
    private int kubikazaVozila;
    public Serijalizacija(String markaVozila, String tipVozila,
        int kubikazaVozila) {
        this.markaVozila = markaVozila;
        this.tipVozila = tipVozila;
        this.kubikazaVozila = kubikazaVozila;}
}
```

Serijalizacija

```
public String toString() {  
    StringBuffer sb = new StringBuffer(40);  
    sb.append("\nMarka vozila: ");  
    sb.append(this.markaVozila);  
    sb.append("\nTip vozila: ");  
    sb.append(this.tipVozila);  
    sb.append("\nKubikaza vozila: ");  
    sb.append(this.kubikazaVozila);  
    sb.append(" kubika");  
    return sb.toString();  
}
```

Marka vozila: null
Tip vozila: Mustang
Kubikaza vozila: 4000 kubika

```
public static void main(String args[]) throws Exception {  
    Serijalizacija vozilo = new Serijalizacija("Ford", "Mustang", 4000);  
    ObjectOutputStream oos = new ObjectOutputStream(  
        new FileOutputStream("automobili"));  
    // upisivanje objekta  
    oos.writeObject(vozilo); oos.close();  
    // citanje objekta  
    ObjectInputStream ois = new ObjectInputStream(  
        new FileInputStream("automobili"));  
    Serijalizacija vozilo2 = (Serijalizacija) ois.readObject();  
    System.out.println(vozilo2);  
}}
```

Kloniranje

- Operator dodele samo će napraviti duplikat reference na objekat.
- Ono što se želi je da se napravi duplikat objekta.
- Metoda `Object.clone()` omogućuje dupliciranje objekta:
 - `a.clone() != a`
 - `a.clone().getClass() == a.getClass()` , `klon_a.equals(a)` je true
- Metod `clone()`:
 - proveriti da li klasa datog objekta implementira interfejs `Cloneable` (spada u takozvani marker ili tag interfejs koji nema članove, informacija za JVM). Ako prethodno nije zadovoljeno generiše se izuzetak `CloneNotSupportedException`
 - ako je prehodna provera pozitivna onda će se kreirati plitka kopija objekta (**shallow copy, bit-wise kopija objekta**) i vratiti kao rezultat.
- Shallow copy kreira kopije atributa što je korektno ako su u pitanju primitive:
 - Problem je pri kopiranju atributa koji predstavljaju reference na objekte (pri kopiranju original i kopija će se odnositi na isti objekat na heap-u).
- Rešenje je da se uradi duboko kloniranje (**deep cloning**) tako da će i 'drugi' nivo kloniranja biti uključen.

```
class Course {
    String subject1;
    String subject2;
    String subject3;
    public Course(String sub1, String sub2, String sub3)    {
        this.subject1 = sub1;
        this.subject2 = sub2;
        this.subject3 = sub3;
    }
}

class Student implements Cloneable{
    int id;
    String name;
    Course course;
    public Student(int id, String name, Course course)  {
        this.id = id;
        this.name = name;
        this.course = course;
    }
    //Default version of clone() method, shallow copy of an object.
    protected Object clone() throws CloneNotSupportedException    {
        return super.clone();
    }
}
```



```
public class ShallowCopyInJava {  
    public static void main(String[] args) {  
        Course science = new Course("Physics", "Chemistry", "Biology");  
        Student student1 = new Student(111, "John", science);  
        Student student2 = null;  
        try  
        {  
            //Creating a clone of student1 and assigning it to student2  
            student2 = (Student) student1.clone();  
        }  
        catch (CloneNotSupportedException e)  
        {  
            e.printStackTrace();  
        }  
        //Printing the subject3 of 'student1'  
        System.out.println(student1.course.subject3); //Output : Biology  
        //Changing the subject3 of 'student2'  
        student2.course.subject3 = "Maths";  
        //This change will be reflected in original student 'student1'  
        System.out.println(student1.course.subject3); //Output : Maths  
    }  
}
```

```
class Course2 implements Cloneable{
    String subject1;
    String subject2;
    String subject3;
    public Course2(String sub1, String sub2, String sub3)    {
        this.subject1 = sub1;
        this.subject2 = sub2;
        this.subject3 = sub3;
    }
    protected Object clone() throws CloneNotSupportedException    {
        return super.clone();
    }
}

class Student2 implements Cloneable{
    int id;
    String name;
    Course2 course2;
    public Student2(int id, String name, Course2 course2)    {
        this.id = id;
        this.name = name;
        this.course2 = course2;
    }
}
```

Primer duboke kopije 2/2

```
//Overriding clone() method to create a deep copy of an object.
protected Object clone() throws CloneNotSupportedException {
    Student2 student2 = (Student2) super.clone();
    student2.course2 = (Course2) course2.clone();
    return student2;
}
}

public class DeepCopyInJava2{
    public static void main(String[] args) {
        Course2 science = new Course2("Physics", "Chemistry", "Biology");
        Student2 student11 = new Student2(111, "John", science);
        Student2 student22 = null;
        try{
            student22 = (Student2) student11.clone();
        }
        catch (CloneNotSupportedException e) {
            e.printStackTrace();
        }
        System.out.println(student11.course2.subject3); //Output:Biology
        student22.course2.subject3 = "Maths";
        System.out.println(student11.course2.subject3); //Output:Biology
    }
}
```

Predavanje br. 6

GUI

- Grafički korisnički interfejs je karakteristika gotovo svih savremenih aplikacija
- Termin na engleskom:
Graphical User Interface (GUI)
- GUI je vezan za rad sa prozorima:
 - ulazni podaci generišu događaje u prozorima
 - izlazni podaci se prikazuju u prozorima
- Aplikacije koje imaju samo tekstualni ulaz i izlaz
 - nazivaju se konzolnim aplikacijama
 - upravljaju celim ekranom (odnosno prozorom koji simulira ceo ekran konzole)
- Aplikacija sa GUI ne upravlja celim ekranom, već prozorima koje kreira.
- Java je prvi široko rasprostranjeni programski jezik koji na standardan način podržava programiranje GUI.

Paket AWT

- Podrška za programiranje GUI nalazi se u java.awt paketu
- Sledeći paket za programiranje GUI: javax.swing
 - sadrži neke nove i neke poboljšane komponente u odnosu na java.awt
 - pisan je u Javi pa je prenosivost potpuna
- AWT je skraćenica od *Abstract Windowing Toolkit*
 - apstraktni alati za rad sa prozorima
 - apstraktni: ne zavise od konkretne platforme
- Paket java.awt sadrži klase i interfejse koji podržavaju izlazne i ulazne aspekte GUIa.
- Paket java.awt se koristi za programiranje
 - samostalnih aplikacija
 - apleta
- Komponente koje se pojavljuju na ekranu nazivaju se i "kontrolne" ili "vidžiti"
primeri: ekranski tasteri (*button*), radio-dugmad (*radio-button*), polja za potvrde (*checkbox*), klizači (*scrollbar*), polja za tekst (*text box*), liste (*list*), padajuće liste (*combo-box*, *choice*).

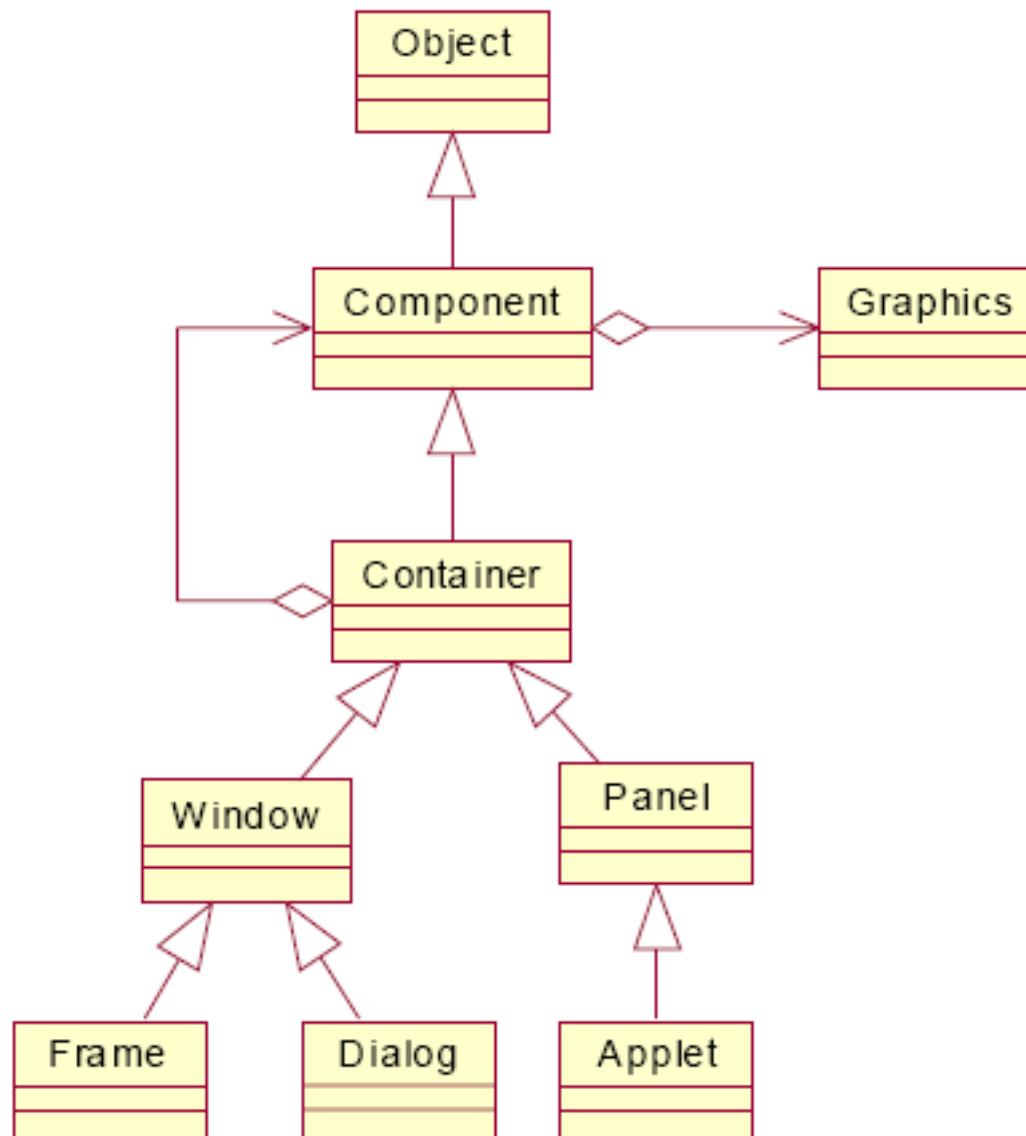
Važnije klase iz paketa java.awt

- Klasa Component je zajednička osnovna klasa za sve GUI kontrole
- Klasa Component reprezentuje nešto što:
 - ima poziciju, veličinu, može se iscrtati na ekranu i prihvata ulazne događaje
- Klasa Container je izvedena iz Component
 - objekat Container može da sadrži druge AWT komponente
- Klasa Window je izvedena iz Container (sadrži komponente)
 - njeni objekti su prozori najvišeg nivoa
 - obuhvata metode za rad sa prozorima
- Klasa Frame je izvedena iz Window
 - koristi se za kreiranje glavnog prozora aplikacije
 - objekat tipa Frame može da sadrži traku menija i da prikaže naslov
- Klasa Dialog je izvedena iz Window
 - koristi se za kreiranje prozora dijaloga
 - dijalog ima roditeljski prozor i ne sadrži meni

Važnije klase iz paketa java.awt

- Klasa Graphics omogućava crtanje/pisanje na komponentama
 - crtanje i pisanje se obavlja nad objektom klase (ili izvedene iz klase) Graphics
 - grafičke operacije modifikuju bite samo unutar odsecajućeg (*clipping*) regiona
 - crtanje ili pisanje se obavlja u tekućoj boji, koristeći tekući režim slikanja i tekući font
 - objekat Component sadrži objekat Graphics do kojeg se može stići pomoću `getGraphics()`
- Klasa Event je posvećena centralizovanoj obradi događaja (**zastareo** koncept)
 - aplikacije sa GUI su "vođene događajima"
 - definiše kompletnu listu događaja u obliku klasnih (statičkih) celobrojnih konstanti
 - ove konstante se koriste u obradi događaja da se detektuje događaj
 - atribut objekta događaja **id** određuje vrstu događaja – vrednost se poredi sa konstantama

Hijerarhija važnijih klasa paketa AWT

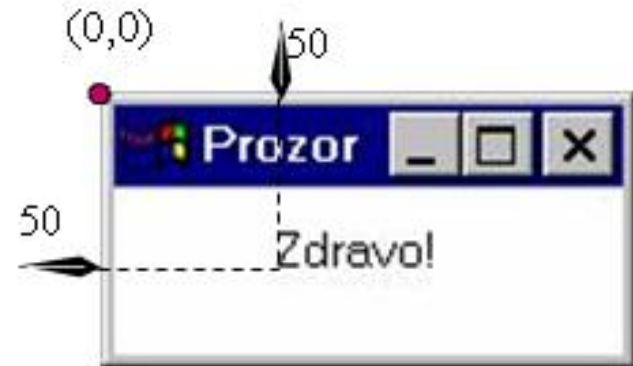
Primer "Zdravo" u centralizovanoj obradi događaja

```
import java.awt.*;
public class Prozor extends Frame {
    public Prozor() {
        super("Prozor");
        setSize(180,80); // ili setSize(new Dimension(180,80));
        setVisible (true);
    }

    public void paint(Graphics g) {
        g.drawString("Zdravo!",50,50);
    }

    public boolean handleEvent(Event e) {
        if(e.id==Event.WINDOW_DESTROY){
            System.exit(0);
            return true;
        }
        else return false;
    }

    public static void main(String args[]){
        Prozor prozor = new Prozor();
    }
}
```


0 primeru “Zdravo”

- Klasa Prozor realizuje jednostavnu samostalnu aplikaciju sa GUI
- Klasa Prozor se izvodi iz klase Frame i sadrži:
 - konstruktor
 - metode: paint, handleEvent i main
- Konstruktor
 - poziva konstruktor klase Frame prosleđujući mu naslov
 - poziva metod setSize() klase Component koji određuje dimenzije prozora
 - poziva metod setVisible() klase Window koji prikaže prozor
- Metod handleEvent()
 - metod klase Component koji se automatski poziva kada se desi događaj unutar komponente
 - ako metod handleEvent() uspešno obradi događaj vraća se true
 - ako metod ne obradi događaj uspešno, vraća se false ,
te se događaj prosleđuje roditeljskoj komponenti u hijerarhiji objekata
 - ovde handleEvent() metod detektuje zatvaranje prozora aplikacije kao WINDOW_DESTROY događaj

0 primeru "Zdravo"

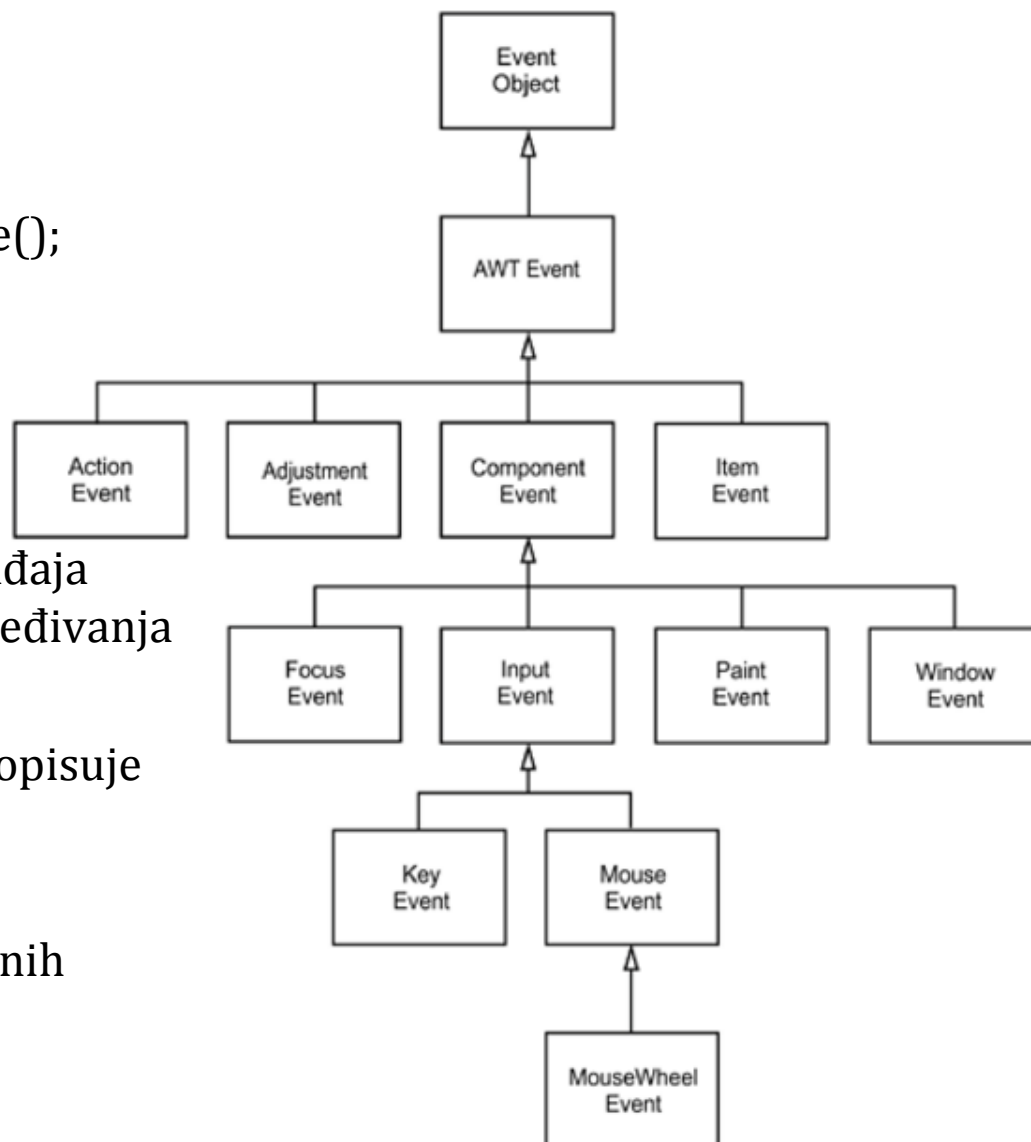
- Metod `paint()`
 - metod klase `Component` koji se automatski poziva iz izvršnog okruženja (iz AWT niti) da se iscta ta komponenta
 - metod se preklapa u izvedenim klasama da definiše kako će se iscrtati objekat (ovde prozor aplikacije)
 - poziva se za inicijalno iscrtavanje kao i prilikom pomeranja, promene veličine i pokrivanja prozora
 - kao parametar mu se prosleđuje objekat tipa `Graphics`
 - ovaj objekat se koristi da se ažurira prikaz komponente crtanjem u njegov podrazumevani kanvas
 - tačka (0,0) koordinatnog sistema grafičkog prikaza se poklapa sa gornjim levim uglom komponente
 - odsecajući region grafičkog prikaza je granični pravougaonik oko komponente
 - ovde `paint()` metod ispisuje tekst "Zdravo!" u prozoru aplikacije, počevši od tačke (50,50)
- Metod `main()` kreira objekat tipa `Prozor`
 - startuje se AWT nit grafičkog okruženja
 - `main` po izvršenju tela čeka na završetak AWT niti

Obrada događaja korišćenjem osluškivača

- U Javi 1.0 obrada događaja je centralizovana
 - objekat komponente koja generiše događaj obrađuje događaj
 - centralni metod (`handleEvent`) obrade za sve događaje nameće obradu događaja u razgranatoj kontrolnoj strukturi - neobjektno
- Java 1.1 uvodi novi koncept događaja:
 - Događaje generišu izvori (*sources*) događaja
 - Događaje obrađuju objekti klasa osluškivača (*listeners*) događaja
 - Klase osluškivača obavezno implementiraju interfejs nekog osluškivača događaja
- Jedan ili više objekata osluškivača se može registrovati kod nekog izvora
 - registrovani osluškivači će biti obaveštavani od izvora o događajima pojedine vrste
- Metodi obrade događaja (rukovaoci - *handlers*)
 - "propisani" su interfejsom odgovarajućeg osluškivača
- Ovakav model obrade događaja se naziva "delegiranje" ili "prosleđivanje":
 - pravo obrade događaja se delegira svakom objektu koji implementira interfejs odgovarajućeg osluškivača

Klase događaja

- U java.util:
 - klasa **EventObject**
 - koren hijerarhije
 - metod `Object getSource();`
- U java.awt:
 - klasa **AWTEvent**
 - potklasa klase `EventObject`
 - natklasa svih AWT događaja koji koriste model prosleđivanja
 - metod `int getID();`
 - vraća ceo broj koji opisuje vrstu događaja
- U java.awt.event:
 - razne klase događaja izvedenih iz **AWTEvent**

Osluškivači događaja

- Program koji obrađuje događaje ima karakteristične delove koda
- U zaglavlju klase osluškivača mora se naznačiti
 - da klasa implemetira interfejs nekog osluškivača ili
 - da klasa proširuje neku klasu koja implementira interfejs osluškivača
 - na primer:

```
public class Obradjivac implements ActionListener {
```

- Registrovanje instance klase osluškivača događaja kod izvora
 - na primer:

```
komponentaIzvor.addActionListener( obradjivac );
```

- Implementacija metoda koje propisuje interfejs osluškivača
 - na primer:

```
public void actionPerformed(ActionEvent e) { /*...*/ }
```

Primer delegirane obrade događaja

```
import java.awt.*; import java.awt.event.*;
public class Dogadjaj extends Frame implements ActionListener {
    private Button dugme;
    private int broj=0;
    public Dogadjaj(){
        super("Dogadjaj"); setSize(200,200);
        kreirajDugme();
        setVisible(true);
    }
    private void kreirajDugme(){
        dugme = new Button("Pritisni");
        add(dugme);
        dugme.addActionListener(this);
    }
    public void actionPerformed(ActionEvent e) {
        dugme.setLabel("Pritisnuto "+ ++broj +". put");
    }
    public static void main(String[] args){
        Dogadjaj d = new Dogadjaj();  }}
```

Primer delegirane obrade - izlaz

Klase adaptera

- Problem
 - u klasi konkretnog osluškivača se moraju definisati svi metodi interfejsa
 - ostaće prazni neki metodi u klasi konkretnog osluškivača
 - kod postaje glomazan, nečitak i težak za održavanje
- AWT definiše klase adaptera da reši gornji problem
 - za sve osluškivače sa više od jednog metoda postoji klasa adaptera
 - adapter implementira sve metode interfejsa osluškivača kao prazne
- Korišćenje klasa adaptera
 - iz odgovarajućeg adaptera se izvodi klasa željenog osluškivača
 - izvedena klasa treba da redefiniše samo željene obrade događaja
 - umesto implementacije interfejsa radi se proširenje adaptera
- Nedostatak
 - nije moguće istovremeno izvesti klasu iz adaptera i iz neke druge klase

Primer proširenja adaptera

```
import java.awt.*;
import java.awt.event.*;
public class DogadjajProzora extends Frame {
    class AdapterProzora extends WindowAdapter{
        public void windowClosing(WindowEvent we){
            System.exit(0);
        }
    }
    public DogadjajProzora() {
        super("Dogadjaj Prozora");
        setSize(280,80);
        addWindowListener(new AdapterProzora());
        setVisible(true);
    }
    public void paint(Graphics g) {
        g.drawString("Zdravo!",50,50);
    }
    public static void main(String args[]){
        DogadjajProzora p = new DogadjajProzora();}}}
```

Isti primer – anonimna klasa

```
import java.awt.*;
import java.awt.event.*;
public class DogadjajProzora extends Frame {
    public DogadjajProzora() {
        super("Anonimni Adapter");
        setSize(280,80);
        addWindowListener(new WindowAdapter(){
            public void windowClosing(WindowEvent we){
                System.exit(0);
            }
        });
        setVisible(true);
    }
    public void paint(Graphics g) {
        g.drawString("Zdravo!",50,50);
    }
    public static void main(String args[]){
        DogadjajProzora p = new DogadjajProzora();
    }
}
```

Obrada događaja koji potiču od miša

- Postoje dva interfejsa za osluškivanje događaja koji potiču od miša
 - `MouseListener`: osluškivač miša i
 - `MouseMotionListener`: osluškivač kretanja miša

- Interfejs osluškivača miša predviđa 5 metoda:

```
public void mouseClicked (MouseEvent d); //pritisnuto i otpusteno dug.  
public void mouseEntered (MouseEvent d); //kursor usao u polje komp.  
public void mouseExited (MouseEvent d); //kursor izasao iz polja kom.  
public void mousePressed (MouseEvent d); //pritisnuto dugme  
public void mouseReleased(MouseEvent d); //otpusteno dugme
```

- ako se dugme otpusti na istoj poziciji gde je pritisnuto – `mouseClicked`
- ako se dugme otpusti na različitoj poziciji – `mouseReleased`

- Interfejs osluškivača kretanja miša predviđa 2 metoda:

```
public void mouseMoved (MouseEvent d); //pomeren bez pritiskanja dug.  
public void mouseDragged (MouseEvent d); //pomeren sa pritisnutim dug.
```

Klasa MouseEvent

- Klasa MouseEvent je iz paketa java.awt.event

- u hijerarhiji klasa na sledećoj poziciji:

java.awt.event.MouseEvent->java.awt.event.InputEvent->

java.awt.event.ComponentEvent->java.awt.AWTEvent->

java.util.EventObject->java.lang.Object

- Konstruktor:

```
public MouseEvent(Component source, int id, long when, int  
modifiers, int x,int y, int clickCount, boolean popupTrigger )
```

- **source** : komponenta koja je izazvala događaj
 - **id** : tip događaja (npr. MOUSE_CLICKED, MOUSE_DRAGGED, ...)
 - **when** : *timestamp* trenutak kada se događaj desio
 - **modifiers** : modifikatori koji određuju da li je pritisnut <ALT>, <SHIFT>, <MOUSE_BUTTONx>
 - **x,y** : koordinate tačke gde se nalazio pointer pri događaju
 - **clickCount** : broj "klikova" kojima je izazvan događaj
 - **popupTrigger** : informacija da li je događaj izazvao pojavu *pop-up* menija

Primer osluškivača miša

```
import java.awt.*;
import java.awt.event.*;
public class OsluskivacMisa extends Frame implements MouseListener {
    private String t="Ceka se na dogadjaj misa...";
    public OsluskivacMisa(){
        super("Osluskivac misa"); setSize(300,100);
        addMouseListener(this);
        setVisible(true);
    }
    public void paint(Graphics g){
        g.drawString(t,50,50);
    }
    public void mouseClicked (MouseEvent d){t="Dog: clicked";repaint();}
    public void mouseEntered (MouseEvent d){t="Dog: entered";repaint();}
    public void mouseExited (MouseEvent d){t="Dog: exited"; repaint();}
    public void mousePressed (MouseEvent d){t="Dog: pressed";repaint();}
    public void mouseReleased(MouseEvent d){t="Dog: released";repaint();}
    public static void main(String[] args){
        OsluskivacMisa d=new OsluskivacMisa();
    }
}
```

MouseListener

- Primer korišćenja MouseWheelListener-a, tako da se pomeranjem točkića miša menja vrednost brojača koja se prikazuje na koordinatama 50,50 datog frejma.

```
import java.awt.*; import java.awt.event.*;
public class MouseWheelTest extends Frame {
    int brojac;
    public MouseWheelTest() {
        super(); brojac = 0;
        addWindowListener(new WindowAdapter(){
            public void windowClosing(WindowEvent we){ System.exit(0); }
        });
        MouseWheelListener listener = new MouseWheelListener() {
            private static final int UP = 1;
            private static final int DOWN = -1;
            public void mouseWheelMoved(MouseWheelEvent e) {
                int count = e.getWheelRotation();
                int direction = (count <= 0)?UP:DOWN;
                brojac+=direction;
                repaint();
            }
        };
        addMouseWheelListener(listener);
    }
}
```

MouseListener

```
public void paint(Graphics g){
    g.drawString( ""+brojac, 50,50);
}
public static void main(String args[]) {
    Frame frame = new MouseWheelTest();
    frame.setSize(300, 300);
    frame.setVisible(true);
}
}
```

Izlaz (pomeranje točkića 1 korak dole a onda dva gore):

